

28 Φεβρουαρίου, 1994

10 Μαρτίου, 1994

[Α. ΛΟΙΖΟΥ, Π., ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ, ΣΤΥΛΙΑΝΙΔΗΣ, ΠΙΚΗΣ, ΚΟΥΡΡΗΣ,
ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ, ΧΑΤΖΗΣΑΓΓΑΡΗΣ, ΠΟΓΙΑΤΖΗΣ, ΧΡΥΣΟΣΤΟ-
ΜΗΣ, ΝΙΚΗΤΑΣ, ΑΡΤΕΜΙΔΗΣ, ΑΡΤΕΜΗΣ, ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ, Δ/στές]

ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ,

Αιτητής,

v.

ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ (ΑΡ.3),

Καθ' ων η Αίτηση.

(Αναφορές Αρ. 1/93, 2/93, 3/93, 4/93,
5/93, 1/94 και Προσφυγή Αρ. 43/94).

-
- 5 Συνταγματικότητα νόμων — Αναφορές από τον Πρόεδρο της Δημο-
κρατίας δυνάμει του άρθρου 140 του Συντάγματος, για γνωμάτευ-
ση από το Ανώτατο Δικαστήριο ως προς τη συνταγματικότητα της
απόφασης της Βουλής των Αντιπροσώπων που αξίωσε την αναίρε-
ση της απόφασης του Υπουργικού Συμβουλίου για επαναπροβόλη-
ση των 62 κρατικών υπαλλήλων που παύθηκαν για λόγους δημο-
σίου συμφέροντος και επίσης ως προς τη συνταγματικότητα των
πιο κάτω νόμων:
- 10 Του περί Στοιχειώδους Εκπαιδείσεως (Τροποποιητικού) (Αρ.2)
Νόμου του 1993.
- Του περί Συντάξεων Καθηγητών (Τροποποιητικού) (Αρ.2) Νόμου του
1993.
- Του περί Συντάξεων (Τροποποιητικού) (Αρ.2) Νόμου του 1993.
- 15 Του περί Κρατικών Υπαλλήλων (Υπαρξη Ασυμβίβαστου) Νόμου του
1993.
- Του περί Προϋπολογισμού Νόμου του 1994.
- 20 Ανάληψη διοικητικών αποφάσεων — Αποτελεί πτυχή της Εκτελεστι-
κής λειτουργίας και μπορεί να προέλθει μόνο από πρόσωπο, αρχή
ή όργανο της Εκτελεστικής Εξουσίας — Παραβίαση της αρχής
αυτής αντίκειται στην αρχή της διάκρισης των Εξουσιών και προ-
σκαρδύει στις διατάξεις του Συντάγματος για κατανομή της κρατι-
κής εξουσίας στους αντίστοιχους φορείς της.

- Δικαστικός έλεγχος διοικητικών πράξεων και αποφάσεων — Αποφάσεις με τις οποίες δεν σκοπείται η γένεση δικαιωμάτων και υποχρεώσεων με την έκδοσή τους δεν υπόκεινται σε δικαστικό έλεγχο.
- Συνταγματικότητα νόμων — Διαχωρισμός αντισυνταγματικών άρθρων νόμου— Η αντισυνταγματικότητα δεν επηρεάζει το υπόλοιπο μέρος του νόμου. 5
- Λέξεις και Φράσεις "Απόφαση" — Δεν προσδιορίζεται στο Σύνταγμα σε αντίθεση με τον όρο "νόμος" στο Άρθρο 186.1(α) του Συντάγματος.
- Λέξεις και Φράσεις — "Νόμος" στο κείμενο του Συντάγματος. 10
- Συνταγματικός έλεγχος — Σύνταγμα άρθρο 140.1 — Πώς επιτυγχάνεται — Πεδίο ελέγχου της συνταγματικότητας νόμου ή απόφασης — Οι λόγοι που οδήγησαν τον νομοθέτη στη θέσπιση νόμου δεν υπόκεινται σε συνταγματικό έλεγχο.
- Προϊπολογισμός του κράτους — Συνητά νόμο για σκοπούς έκδοσης και κρίσης της συνταγματικότητάς του — Ποιά η αρμοδιότητα της Βουλής βάσει του Συντάγματος και ποιά τα όρια άσκησης της — Ο περί Προϋπολογισμού Νόμος του 1994 — Επιφύλαξη στο Άρθρο 3 και Άρθρο 5(4). 15
- Ο Γενικός Εισαγγελέας υπέβαλε ότι εδικοιολογείτο η εξέταση των υπό αναφορά νόμων ως ενιαίο σύνολο για τον λόγο ότι όλοι εστόχευαν προς τη ματαίωση ή τον περιορισμό της εφαρμογής της απόφασης του Υπουργικού Συμβουλίου που λήφθηκε στις 22/4/1993. 20
- Το Ανώτατο Δικαστήριο διαφώνησε με την εισήγηση του Γενικού Εισαγγελέα για τους πιο κάτω λόγους: 25
- 1) Το Άρθρο 140.1 του Συντάγματος προσδιορίζει ως αποκλειστικό αντικείμενο κάθε αναφοράς για γνωμάτευση από το Ανώτατο Δικαστήριο τη συνταγματικότητα του νόμου ή της απόφασης.
- 2) Ο έλεγχος της συνταγματικότητας νόμου ή απόφασης που αναφέρονται στο Ανώτατο Δικαστήριο επιτυγχάνεται με την αντιπαραβολή του κρινόμενου νόμου προς τις σχετικές διατάξεις του Συντάγματος και 30
- 3) Η σκοπιμότητα των προνοιών του νόμου εκφεύγει του συνταγματικού ελέγχου. 35
- Α) Γνωμάτευση υπό Πική, Δ., συμφωνούντων και των Δικαστών Κούρρη, Παπαδόπουλου, Χατζηπασαγάκη, Πογιατζή, Χρυσοστομή, Νικήτα, Αρτέμη και Κωνσταντινίδη στις Αναφορές 1/93, 2/93, 3/93, 4/93, 5/93, 1/94 και Προσφυγή Αρ. 43/94.

Αναφορά 1/93

Η επίδικη απόφαση της Βουλής των Αντιπροσώπων που λήφθηκε στις 13/5/1993 αποτελεί το αντικείμενο της πιο πάνω αναφοράς.

5 'Ηταν η θέση του Γενικού Εισαγγελέα ότι η απόφαση παραβίαζε την αρχή της διάκρισης των Εξουσιών στην οποία εδράζεται το Σύνταγμα της Κύπρου, και τα άρθρα 46, 52, 54, 61 και 78.1 που προσδιορίζουν τις αρμοδιότητες και το πεδίο λειτουργίας της Νομοθετικής και της Εκτελεστικής Εξουσίας και επίσης το άρθρο 179
10 που καθιστά το Σύνταγμα τον υπέρτατο νόμο της Πολιτείας.

Αποφασίστηκε ότι η απόφαση της Βουλής παραβιάζει τα Άρθρα 61 και 54 του Συντάγματος και την αρχή της διάκρισης των Εξουσιών για τους πιο κάτω λόγους:

15 1) Η έκδοση και η αναίρεση διοικητικών αποφάσεων εμπίπτει στην αρμοδιότητα της Εκτελεστικής λειτουργίας και μπορεί να προέλθει μόνο από πρόσωπο, αρχή ή όργανο της Εκτελεστικής Εξουσίας. Η αρχή της διάκρισης των Εξουσιών απαγορεύει και αποκλείει την άσκηση ή την ανάληψη εξουσίας εκτός του πλαισίου των αρμοδιοτήτων της κάθε μιας από τις τρεις Εξουσίες της Πολιτείας.
20

2) Η επίδικη απόφαση στοχεύει στην αναίρεση διοικητικής απόφασης κατά παράβαση της αρχής της διάκρισης των Εξουσιών η οποία επιβάλλει τον διαχωρισμό και καθιερώνει την αυτονομία της κάθε Εξουσίας στον τομέα της. Η απόφαση της Βουλής ευρίσκει
25 σκεται έξω από το νομοθετικό πεδίο και παράλληλα συνιστά επέμβαση στο πεδίο της Εκτελεστικής Εξουσίας.

Αποφάσεις που δεν έχουν σκοπό τη γένεση δικαιωμάτων και υποχρεώσεων με την έκδοσή τους - όπως η κρίση και επίκριση του κυβερνητικού έργου - δεν υπόκεινται σε δικαστικό έλεγχο.

30 3) Ο όρος "απόφαση", σε αντίθεση με τον όρο "νόμος" [Άρθρο 186.1(α)], δεν προσδιορίζεται στο Σύνταγμα.

Η απόφαση του Ανωτάτου Δικαστηρίου στην υπόθεση *Πρόεδρος της Δημοκρατίας ν Βουλής των Αντιπροσώπων (1985)* 3 C.L.R. 1429, ρίχνει φως ως προς τη σημασία του όρου "απόφαση" για τους σκοπούς των Άρθρων 52 και 140 του Συντάγματος.
35

Το Άρθρο 52 του Συντάγματος δεν θέτει οποιοδήποτε περιορισμό ως προς τη φύση των αποφάσεων που μπορεί να αποσταλούν από τη Βουλή στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας για έκδοση ούτε αναγνωρίζει σ' αυτόν διακριτική ευχέρεια να μη προβεί στην έκδοση τέτοιας απόφασης ή νόμου.
40

Το Άρθρο 82 του Συντάγματος καθιστά σαν αφητηρία ισχύος των νόμων και αποφάσεων την δημοσίευσή τους στην Επίσημη

Εφημερίδα της Δημοκρατίας.

Το Άρθρο 140 του Συντάγματος δεν περιορίζει τη φύση της απόφασης που μπορεί να αποτελέσει το αντικείμενο Αναφοράς.

Δεν εγείρεται θέμα προς έκδοση, με βάση το Άρθρο 52, μόνο όπου το αντικείμενο που αποστέλλεται από τη Βουλή στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, δεν αποτελεί νόμο ή απόφαση. 5

Ο Πρόεδρος υποχρεούται να προβεί στην έκδοση νόμου ή απόφασης, με την καθιερωμένη έννοια του όρου, που αποστέλλεται προς αυτόν προς τον σκοπό αυτό, εκτός αν αναφέρει το θέμα στο Ανώτατο Δικαστήριο βάσει του Άρθρου 140 του Συντάγματος. Σε τέτοια περίπτωση το Ανώτατο Δικαστήριο γνωματεύει κατά πόσο η απόφαση παραβιάζει τα άρθρα του Συντάγματος που προσδιορίζονται στην Αναφορά και την αρχή της διάκρισης των Εξουσιών. 10

Αναφορές 2/93, 3/93 και 4/93

Οι τρεις νόμοι που συνιστούν αντίστοιχα το αντικείμενο των πιο πάνω Αναφορών είναι: 15

(α) Ο περί Στοιχειώδους Εκπαιδείσεως (Τροποποιητικός) (Αρ.2) Νόμος του 1993,

(β) Ο περί Συντάξεων Καθηγητών (Τροποποιητικός) (Αρ.2) Νόμος του 1993 και 20

(γ) Ο περί Συντάξεων (Τροποποιητικός) (Αρ.2) Νόμος του 1993.

Και οι τρεις νόμοι προνοούν ότι η περίοδος κατά την οποία ο επαναπροσλαμβανόμενος διατελούσε εκτός υπηρεσίας λόγω της απόλυσής του με βάση τον περί Αναστολής της Διαδικασίας της Προνοουμένης υπό των περί Ωρισμένων Πειθαρχικών Παραπτωμάτων (Διεξαγωγή Ερεύνης και Εκδίκασις) Νόμων του 1977 έως 1988 (Ν. 57/78), δεν θα υπολογίζεται για σκοπούς σύνταξης, ή καθορισμού της διάρκειας προϋπηρεσίας ή αρχαιότητας ή για καταβολή οποιουδήποτε άλλου ωφελήματος. 25 30

Αποφασίστηκε ότι:

1) Και οι τρεις νόμοι ευρίσκονται εντός του πεδίου της Νομοθετικής λειτουργίας της Βουλής εφόσον δεν αντιβαίνουν οποιαδήποτε συνταγματική διάταξη ούτε παραβιάζουν την αρχή της διάκρισης των Εξουσιών. 35

2) Η ρύθμιση των συνεπειών από την απουσία κρατικών λειτουργιών από την υπηρεσία, συνιστά θέμα το οποίο εκ της φύσεώς του ανάγεται στη Νομοθετική Εξουσία. Επομένως η ρύθμισή του δεν συνιστά με κανένα μέτρο επέμβαση της Νομοθετικής στην Εκτελεστική Εξουσία. 40

3) Όπως διευκρινίζεται από τη νομολογία του Ανωτάτου Δικαστηρίου η Νομοθετική Εξουσία ασκείται τόσο σε σχέση με θέματα γενικής, όσο και σε σχέση με θέματα ειδικής φύσης.

Αναφορά 1/94

5 Η συνταγματικότητα μέρους του περί Προϋπολογισμού Νόμου του 1994 αποτέλεσε το αντικείμενο της πιο πάνω Αναφοράς. Αποφασίστηκε ότι:

10 1) Η επιφύλαξη στο Άρθρο 3 καθώς και το εδάφιο 4 του Άρθρου 5 του Νόμου του 1994, αντίκεινται στα άρθρα 54 και 61 του Συντάγματος που καθορίζουν αντίστοιχα το πεδίο λειτουργίας της Νομοθετικής και Εκτελεστικής Εξουσίας και παραβιάζουν την αρχή της διάκρισης των Εξουσιών.

15 2) Με την επιφύλαξη του Άρθρου 3 σκοπείται ο αποκλεισμός (α) του διορισμού, (β) του επαναδιορισμού, (γ) της επαναπρόσληψης ατόμων στη δημόσια υπηρεσία και (δ) της απόλυσης συγκεκριμένων ατόμων από την κρατική υπηρεσία με την κατάργηση από τη Βουλή των θέσεων που κατέχουν.

20 3) Με το εδάφιο 4 του Άρθρου 5 του περί Προϋπολογισμού Νόμου του 1994, επιδιώκεται η αυξομείωση των θέσεων στην κρατική υπηρεσία, ανάλογα με το ποιός ως αποτέλεσμα της ενάσκησης διοικητικής λειτουργίας, κατέχει τις θέσεις.

25 4) Όλες οι πιο πάνω λειτουργίες συνιστούν Εκτελεστική λειτουργία που ανάγεται αποκλειστικά στη σφαίρα της Εκτελεστικής Εξουσίας και για τον λόγο αυτό τόσο η επιφύλαξη στο Άρθρο 3, όσο και το εδάφιο 4 του Άρθρου 5 κρίνονται αντισυνταγματικά και δεν δύνανται να εκδοθούν.

Το υπόλοιπο μέρος του πιο πάνω Νόμου, διαχωρίζεται και δύναται να εκδοθεί.

30 5) Ο όρος "νόμος" όπου απαντάται στο Σύνταγμα σημαίνει νόμο της Δημοκρατίας - Άρθρο 186.1(α) του Συντάγματος.

6) Ο Προϋπολογισμός συνιστά όντως νόμο για τους σκοπούς έκδοσής του βάσει του Άρθρου 52 του Συντάγματος και για την κρίση της συνταγματικότητάς του βάσει του Άρθρου 140 του Συντάγματος.

35 Αναφορά 5/93

Με την Αναφορά 5/93 επιδιώκεται γνωμάτευση του Ανωτάτου Δικαστηρίου ως προς τη συνταγματικότητα του περί Κρατικών

Σημείωση: Η Αναφορά 5/93 δημοσιεύεται ξεχωριστά στη σελ. 167.

Υπαλλήλων (Υπαρξη Ασυμβίβαστου) Νόμου του 1993.

Προσφυγή 43/94

Ασκήθηκε από τον Πρόεδρο της Κυπριακής Δημοκρατίας βάσει του Άρθρου 139 του Συντάγματος για επίλυση της διαφοράς μεταξύ Προέδρου και Βουλής ως προς τη δυνατότητα της Βουλής να θεσπίζει ρυθμίσεις όπως οι προαναφερθείσες του περί Προϋπολογισμού Νόμου 1994. Το αποτέλεσμα της προσφυγής καθορίζεται στην απόφαση στην Αναφορά 1/94.

5

Β) Γνωμάτευση υπό Λοτζου, Π., συμφωνούντων και των Δικαστών Δημητριάδη, Στυλιανίδη και Αρτεμίδα.

10

Αναφορά 1/93

Το περιεχόμενο της απόφασης της Βουλής των Αντιπροσώπων, αντικείμενο της παρούσας Αναφοράς, δεν εμπίπτει στους όρους "νόμος ή απόφαση", που απαντώνται στο Άρθρο 140 του Συντάγματος και, επομένως, αυτή δεν μπορεί να είναι αντικείμενο αναφοράς στο Ανώτατο Δικαστήριο, γιατί δεν υποχρεούται ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας να την εκδώσει βάσει του Άρθρου 52 του Συντάγματος.

15

Αναφορές 2/93, 3/93 και 4/93

Ο περί Στοιχειώδους Εκπαιδεύσεως (Τροποποιητικός) (Αρ.2) Νόμος του 1993, ο περί Συντάξεων Καθηγητών (Τροποποιητικός) (Αρ.2) Νόμος του 1993 και ο περί Συντάξεων (Τροποποιητικός) (Αρ.2) Νόμος του 1993 που αποτελούν αντικείμενα στις πιο πάνω Αναφορές δεν είναι αντίθετοι ή ασύμφωνοι με τα Άρθρα 23, 35, 54, 61 και 179 του Συντάγματος ή με την αρχή διαχωρισμού των Εξουσιών και κατά συνέπεια δεν είναι αντισυνταγματικοί.

20

25

Αναφορά 1/94

1. Με βάση το Άρθρο 54(η) του Συντάγματος, το Υπουργικό Συμβούλιο επεξεργάζεται τον Προϋπολογισμό προτού κατατεθεί στη Βουλή για ψήφιση και δεν έχει καμιά άλλη αρμοδιότητα στο θέμα.

30

2. Ο Προϋπολογισμός ψηφίζεται από τη Βουλή η οποία μέσα στην άσκηση αυτής της αρμοδιότητας έχει το δικαίωμα να μειώσει οποιοδήποτε κονδύλι. Ο μόνος περιορισμός που επιβάλλεται ρητά από το Σύνταγμα και που αφορά τη Βουλή βρίσκεται στο Άρθρο 80, που προνοεί πως καμιά πρόταση νόμου που συνεπάγεται αύξηση των εξόδων που προβλέπονται από τον Προϋπολογισμό δεν δύναται να υποβληθεί από βουλευτή.

35

3. Με την επιφύλαξη στο Άρθρο (3) και το εδάφιο (4) του Άρθρου 5 του περί Προϋπολογισμού Νόμου του 1994, αντικείμενο της παρούσας Αναφοράς, μειώνονται οι δαπάνες του κράτους που

40

3 Α.Α.Δ. Πρόεδρος Δημοκρατίας ν. Βουλής Αντ. (Αρ.3)

5 αφορούν την πίστωση για θέσεις ατόμων που απολύθηκαν από τις Κρατικές Λειτουργίες σύμφωνα με τις διατάξεις του περί Αναστολής της Διαδικασίας της Προνοσμένης υπό των περί Ορισμένων Πειθαρχικών Παραπτώματων (Διεξαγωγή Ερευνας και Εκδίκασις) Νόμων του 1977 - 1978, Νόμου του 1978.

10 4. Η Βουλή, στην προκειμένη περίπτωση, άσκησε την εξουσία της αυστηρά μέσα στα συνταγματικά πλαίσια, ανεξάρτητα από τη νομοτεχνική διατύπωση της υπό εξέταση διάταξης. Η λεκτική διατύπωση με την οποία η Βουλή εκδήλωνε τη βούλησή της για μείωση της σχετικής πίστωσης ήταν αποτέλεσμα της μεθόδου που χρησιμοποιήθηκε για τη συμπερίληψη του σχετικού κονδυλίου στον Προϋπολογισμό.

Γνωματεύσεις ως ανωτέρω.

15 Συμείωση: Η Απόφαση της Βουλής των Αντιπροσώπων και οι νόμοι που αποτελούν αντικείμενο των Αναφορών, επισυνάπτονται στο τέλος της παρούσας απόφασης.

Υποθέσεις που αναφέρθηκαν:

20 *Πρόεδρος της Δημοκρατίας ν Βουλής των Αντιπροσώπων (1992) 3 Α.Α.Δ. 458.*

Θεοδοσίου Λιδ ν Δήμου Λεμεσού (1993) 3 Α.Α.Δ. 25.

Πρόεδρος της Δημοκρατίας ν Βουλής των Αντιπροσώπων (1985) 3 C.L.R. 1429.

Πρόεδρος της Δημοκρατίας ν Βουλής των Αντιπροσώπων (1986) 3 Α.Α.Δ. 1159.

25 *Πρόεδρος της Δημοκρατίας ν Βουλής των Αντιπροσώπων (1985) 3 C.L.R. 2127.*

Πρόεδρος της Δημοκρατίας ν Βουλής των Αντιπροσώπων (1985) 3 C.L.R. 2789.

Δημοκρατία ν Μαυρομάτη & Άλλου (1991) 3 Α.Α.Δ. 543.

30 *Παπαγεωργίου ν Δημοκρατίας. Απόφαση ημερ. 10/4/1990*

Χριστοδουλίδης κ.α. ν Δημοκρατίας (1984) 3 Α.Α.Δ. 1297.

Αναφορές

35 Αναφορές από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας στο Ανώτατο Δικαστήριο για γνωμάτευση κατά πόσον η απόφαση της Βουλής των Αντιπροσώπων ημερ. 13 Μαΐου,

1993 εκφεύγει των ορίων της Νομοθετικής λειτουργίας και υπεισέρχεται στον τομέα της Εκτελεστικής λειτουργίας, κατά παράβαση της αρχής της διάκρισης των Εξουσιών και των Άρθρων εκείνων που προσδιορίζουν τις αρμοδιότητες και το πεδίο λειτουργίας, αντίστοιχα, της Νομοθετικής και της Εκτελεστικής Εξουσίας, δηλαδή των Άρθρων 46, 52, 54, 61, 78.1 και 179 του Συντάγματος. 5

Μ. Τριανταφυλλίδης, Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας, Τ. Πολυχρονίδου (Δ/νίς), Δικηγόρος της Δημοκρατίας Α', Ε. Νικολαΐδου (κα) και Μ. Τσαγγαρίδης, Δικηγόροι της Δημοκρατίας, για τον αιτητή. 10

Ε. Ευσταθίου, Α.Σ. Αγγελίδης και Αρ. Γεωργίου, για τους καθ' ων η αίτηση.

Cur. adv. vult.

ΠΙΚΗΣ, Δ. : Με τη γνωμάτευση αυτή, συμφωνούν οι 15 Δικαστές, Κούρρης, Παπαδόπουλος, Χατζηποταγιάρης, Πογιατζής, Χρυσοστομής, Νικήτας, Αρτέμης, Κωνσταντινίδης και εγώ.

ΓΝΩΜΑΤΕΥΣΗ

ΠΙΚΗΣ, Δ. : Με την Αναφορά του Προέδρου της Δημοκρατίας, 1/93, επιδιώκεται η γνωμάτευση του Ανωτάτου Δικαστηρίου για τη συνταγματικότητα της απόφασης της Βουλής των Αντιπροσώπων, που λήφθηκε στις 13 Μαΐου, 1993, και στάληκε την επομένη στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας για έκδοση στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας, βάσει του Άρθρου 52 του Συντάγματος. Με την απόφαση αξιώνεται η αναίρεση της απόφασης του Υπουργικού Συμβουλίου για ανάκληση προηγούμενων αποφάσεων του Υπουργικού Συμβουλίου, με τις οποίες απολύθηκαν 62 κρατικοί υπάλληλοι για λόγους δημόσιου συμφέροντος. 20 25 30

Το διατακτικό μέρος της απόφασης έχει ως εξής:

5 "Η Βουλή των Αντιπροσώπων καλεί την Κυβέρνηση να αναιρέσει αμέσως την Απόφασή της, μια απόφαση που απορρίπτεται από την πλειοψηφία του Λαού και των Μελών του Σώματος."

10 Είναι η θέση του Γενικού Εισαγγελέα, εκ μέρους του Προέδρου της Δημοκρατίας, ότι η απόφαση εκφεύγει των ορίων της Νομοθετικής λειτουργίας και υπεισέρχεται στον τομέα της Εκτελεστικής λειτουργίας, κατά παράβαση της αρχής της διάκρισης των Εξουσιών, στην οποία εδράζεται το Σύνταγμα της Κύπρου, και των άρθρων εκείνων που προσδιορίζουν τις αρμοδιότητες και το πεδίο λειτουργίας, αντίστοιχα, της Νομοθετικής και της Εκτελεστικής Εξουσίας, δηλαδή των Άρθρων 46, 52, 54, 61, 78.1 και, 15 τέλος, το Άρθρο 179 που καθιστά το Σύνταγμα τον υπέρτατο νόμο της Πολιτείας.

20 Με τις Αναφορές 2/93, 3/93 και 4/93 τίθεται υπό διερεύνηση η συνταγματικότητα τριών νόμων με όμοιο κείμενο που αποβλέπουν στη ρύθμιση των συνταξιοδοτικών και άλλων ωφελημάτων, για όσο χρόνο διατελούσαν εκτός υπηρεσίας, προσώπων τα οποία επαναπροσλαμβάνονται σε κρατική υπηρεσία μετά την απόλυσή τους βάσει των περί Ωρισμένων Πειθαρχικών Παραπτωμάτων (Διεξαγωγή Ερεύνης και Εκδίκασις) Νόμων του 1977 έως 25 1988.

Οι τρεις νόμοι που συνιστούν αντίστοιχα το αντικείμενο των Αναφορών 2/93, 3/93 και 4/93, είναι -

- (α) Ο περί Στοιχειώδους Εκπαιδύσεως (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1993.
- 30 (β) Ο περί Συντάξεων Καθηγητών (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1993 και,

(γ) ο περί Συντάξεων (Τροποποιητικός) (Αρ. 2)
Νόμος του 1993.

Ο κάθε ένας από τους τρεις νόμους ορίζει ότι η χρονική περίοδος κατά την οποία ο επαναπροσλαμβανόμενος διατελούσε εκτός υπηρεσίας, "... δε θα λογίζεται για σκοπούς σύνταξης ή καθορισμού της διάρκειας προϋπηρεσίας ή αρχαιότητας ή για σκοπούς καταβολής οποιουδήποτε άλλου ωφελήματος ή αποζημίωσης."

Το ενδεχόμενο επαναπρόσληψης ατόμων απολυθέντων βάσει των προνοιών της καθοριζόμενης νομοθεσίας (Ν 57/78, όπως τροποποιήθηκε), αποτελεί το υπόβαθρο και των τριών νόμων που έχουν κοινό σκοπό τη θεσμοθέτηση κανόνα ο οποίος να αποκλείει την παροχή οποιασδήποτε σύνταξης ή άλλου ωφελήματος σ' αυτούς για όσο χρόνο διατελούσαν εκτός υπηρεσίας.

Με την Αναφορά 5/93 επιδιώκεται γνωμάτευση του Ανωτάτου Δικαστηρίου ως προς τη συνταγματικότητα του περί Κρατικών Υπαλλήλων (Υπαρξη Ασυμβίβαστου) Νόμου του 1993, ο οποίος θεσπίστηκε ταυτόχρονα με τους προαναφερθέντες τρεις νόμους και επίσης αναφέρεται στους απολυθέντες βάσει των διατάξεων των περί Ωρισμένων Πειθαρχικών Παραπτωμάτων (Διεξαγωγή Ερεύνης και Εκδίκασις) Νόμων του 1977 έως 1988.

Τέλος, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας επιζητεί τη γνωμάτευση του Ανωτάτου Δικαστηρίου για τη συνταγματικότητα των ακόλουθων προνοιών του περί Προϋπολογισμού Νόμου του 1994 -

(α) Της επιφύλαξης στο Άρθρο 3 και,

(β) του εδαφίου 4 στο Άρθρο 5.

Παράλληλα, ασκήθηκε προσφυγή από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, βάσει του Άρθρου 139 του Συντάγματος,

προς επίλυση της αναφύελλας διαφοράς μεταξύ του Προέδρου και της Βουλής ως προς τη δυνατότητα που παρέχεται στη Βουλή να θεσπίζει ρυθμίσεις όπως οι προαναφερθείσες του περί Προϋπολογισμού Νόμου 1994, οι οποίες,
5 κατά το Γενικό Εισαγγελέα, συνιστούν επέμβαση στο πεδίο της Εκτελεστικής λειτουργίας του κράτους.

Ο Γενικός Εισαγγελέας υπέβαλε ότι οι έξι υπό Αναφορά νόμοι έχουν ως αφετηρία την αντίδραση της Βουλής στην απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου της 22/4/93
10 και κοινό στόχο τη ματαίωση ή τον περιορισμό της εφαρμογής της, διαπίστωση που δικαιολογεί την εξέτασή τους ως ενιαίο σύνολο. Δε συμφωνούμε. Το Άρθρο 140.1 του Συντάγματος προσδιορίζει ως αποκλειστικό αντικείμενο
15 κάθε Αναφοράς τη συνταγματικότητα του νόμου ή της απόφασης ή ορισμένης διάταξης αυτών η οποία αναφέρεται για τη γνωμάτευση του Ανωτάτου Δικαστηρίου. Το πεδίο ελέγχου της συνταγματικότητας των νόμων και αποφάσεων, ή μέρους αυτών που αναφέρονται στο Ανώτατο Δικαστήριο, περιορίζεται εξ αντικειμένου στη διαπί-
20 στωση κατά πόσο υπάρχει ή όχι σύγκρουση μεταξύ των προνοιών του ελεγχόμενου νόμου ή αποφάσεως και των σχετικών διατάξεων του Συντάγματος, καθώς και της αρχής της διάκρισης των Εξουσιών. Αυτό επιτυγχάνεται με την αντιπαραβολή των διατάξεων του κρινόμενου
25 νόμου προς τις σχετικές διατάξεις του Συντάγματος. Οι λόγοι που οδήγησαν το νομοθέτη στη θέσπιση του νόμου, δεν ελέγχονται ούτε αποτελούν μέσο διαπίστωσης ή ελέγχου της συνταγματικότητάς τους. Η σχολιμότητα και η σοφία των προνοιών του νόμου εκφεύγουν του συνταγμα-
30 τικού ελέγχου.

Ερευνήσαμε τα τεθέντα με τις Αναφορές -1/93, 2/93, 3/93, 4/93 και 1/94 - θέματα και έχουμε καταλήξει στην απόφασή μας και θα εκδώσουμε τις γνωματεύσεις μας σε σχέση με αυτές, εξηγώντας συνοπτικά τους βασικούς λό-
35 γους που τις στοιχειοθετούν. Η πλήρης αιτιολογία των αποφάσεών μας θα δοθεί στις 10 Μαρτίου, 1994, στις 9.30

π.μ. Την ίδια ημέρα θα εκδοθεί και η απόφασή μας στην Αναφορά 5/93. Η κατάληξη στην Προσφυγή 43/94 καθορίζεται από την απόφασή μας στην Αναφορά 1/94.

ΑΝΑΦΟΡΑ 1/93 : Κρίνουμε ότι η απόφαση που αποτελεί το αντικείμενο της Αναφοράς 1/93, δεν μπορεί να εκδοθεί. 5

Η απόφαση ευρίσκεται σε αντίθεση με τις διατάξεις του Συντάγματος που περιορίζουν την αρμοδιότητα της Βουλής των Αντιπροσώπων για τη θεσμοθέτηση κανόνων δικαίου στην άσκηση της Νομοθετικής λειτουργίας - 10
'Αρθρο 61 - και αποκλείουν επέμβαση στον τομέα της Εκτελεστικής λειτουργίας που κατανέμεται από το Σύνταγμα στα όργανα ή τις αρχές της Εκτελεστικής Εξουσίας και, κατά κύριο λόγο, στο Υπουργικό Συμβούλιο - 15
'Αρθρο 54 - και παραβιάζει την αρχή της διάκρισης των Εξουσιών. 15

Οι λόγοι για τους οποίους αγόμεθα σ' αυτή την κατάληξη είναι, συνοπτικά, οι εξής :

(Α) Η έκδοση και η αναίρεση (ανάκληση) διοικητικών αποφάσεων αποτελεί πτυχή της Εκτελεστικής λειτουργίας 20 και μπορεί να προέλθει μόνο από πρόσωπο, αρχή ή όργανο της Εκτελεστικής Εξουσίας. Η αρχή της διάκρισης των Εξουσιών απαγορεύει και αποκλείει την άσκηση ή την ανάληψη εξουσίας έξω από τη σφαίρα των αρμοδιοτήτων της κάθε μιας από τις τρεις Εξουσίες της Πολιτείας. 25
Οποιαδήποτε άμεση ή έμμεση άσκηση αρμοδιότητας έξω από το καθορισμένο πεδίο των λειτουργιών της κάθε Εξουσίας, αντίκειται στην αρχή της διάκρισης των Εξουσιών και προσκρούει στις διατάξεις του Συντάγματος που κατανέμουν την κρατική εξουσία στους αντίστοιχους φορείς της. Στην Πρόεδρος της Δημοκρατίας ν Βουλής των 30
Αντιπροσώπων (1992)3 Α.Α.Δ. 458, κηρύχθηκε αντισυνταγματικός ο περί Δημοσίας Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας Νόμος, ο οποίος είχε ως αντικείμενο, μέσω νομοθετικών

- ρυθμίσεων, την παράταση της θητείας των μελών της Επιτροπής Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας. Όπως υποδεικνύεται στην απόφαση του Ανωτάτου Δικαστηρίου, η χρονική διάρκειά της θητείας των μελών της Επιτροπής ρυθμίζεται από τη νομοθεσία· όχι όμως ο διορισμός ή η παράταση της θητείας των μελών της Επιτροπής που αποτελεί διοικητική ενέργεια και επομένως πτυχή της Εκτελεστικής λειτουργίας. Στην απόφαση της Ολομέλειας του Ανωτάτου Δικαστηρίου, στη *Μιχαήλ Θεοδοσίου Λτδ ν Δήμου Λεμε- σου* (1993) 3 Α.Α.Δ. 25, επισημαίνεται ότι "... αποκλείεται η επέμβαση της Νομοθετικής Εξουσίας, κάτω από οποιοδήποτε μανδύα, στην εκπλήρωση του διοικητικού έργου.". Το Δικαστήριο έκρινε, στην υπόθεση εκείνη, ότι εφόσον η έκδοση και η ανάκληση ή ακύρωση διατάγματος απαλλοτριώσης γης συνιστούν πτυχή της διοικητικής λειτουργίας, η κατάργηση με νόμο διαταγμάτων απαλλοτριώσης συνιστούσε επέμβαση στον τομέα της Εκτελεστικής Εξουσίας κατ' αντίθεση προς την αρχή της διάκρισης των Εξουσιών και, επομένως, κρίθηκε αντισυνταγματική.
- 20 (B) Με την απόφαση σκοπείται, όπως προκύπτει από το αίτημα για την έκδοσή της και όπως υπέβαλε ο δικηγόρος της Βουλής, η θεσμοθέτηση υποχρέωσης για την ανάληψη διοικητικής δράσης προκαθορισμένου περιεχομένου, δηλαδή η αναίρεση διοικητικής απόφασης. Η αρχή της
- 25 διάκρισης των Εξουσιών επιβάλλει το διαχωρισμό και καθιερώνει την αυτονομία της κάθε Εξουσίας στον τομέα της. Καμιά από τις δύο Εξουσίες, η Νομοθετική και η Εκτελεστική, δεν είναι θεσμικά υπόλογη στην άλλη για την εκτέλεση του έργου της. Κάθε μια από τις δύο Εξουσίες
- 30 είναι υπόλογη στο λαό, στον οποίο ανήκει και ο λόγος για την ανάθεση της εντολής στη Βουλή για την άσκηση της Νομοθετικής Εξουσίας και στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας για τη διασφάλιση της άσκησης της Εκτελεστικής Εξουσίας.
- 35 Με την απόφαση της 13/5/1993, η Βουλή επιχειρεί να

επιβάλλει υποχρέωση στην Εκτελεστική Εξουσία, (α) για τη λήψη διοικητικής απόφασης και (β) για τον καθορισμό του περιεχομένου της. Η απόφαση ευρίσκεται έξω από το νομοθετικό πεδίο και παράλληλα συνιστά επέμβαση στο πεδίο της Εκτελεστικής Εξουσίας. Το αντικείμενο της Αναφοράς είναι απόφαση της Βουλής με την οποία επιδιώκεται η γένεση δικαιοϋτικής υποχρέωσης με την έκδοσή της, βάσει του Άρθρου 52 του Συντάγματος. Δεν αμφισβητείται το δικαίωμα της Βουλής να κρίνει ή να επικρίνει το κυβερνητικό έργο, να παίρνει πολιτικές θέσεις ή να προβαίνει σε εισηγήσεις για την καλύτερη λειτουργία της Εκτελεστικής Εξουσίας. Αποφάσεις εκείνης της κατηγορίας, με τις οποίες δε σκοπείται η γένεση δικαιωμάτων και υποχρεώσεων με την έκδοσή τους, δεν υπόκεινται σε δικαστικό έλεγχο.

ΑΝΑΦΟΡΕΣ 2/93, 3/93 και 4/93 : Οι νόμοι που αποτελούν το αντικείμενο των τριών Αναφορών, δεν έρχονται σε αντίθεση με οποιαδήποτε συνταγματική διάταξη, ούτε προσκρούουν στην αρχή της διάκρισης των Εξουσιών. Η ρύθμιση των συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων και άλλων ωφελημάτων των κρατικών υπαλλήλων, ανάγεται στην αρμοδιότητα της Νομοθετικής Εξουσίας. Οι ρυθμίσεις στις οποίες έχει προβεί η Βουλή, ευρίσκονται εντός του πεδίου της Νομοθετικής λειτουργίας της.

Με τους υπό κρίση νόμους δε σκοπείται η ανατροπή οποιασδήποτε διοικητικής απόφασης. Με κάθε ένα από τους τρεις νόμους θεσμοθετούνται κανόνες δικαίου για τις συνέπειες της απομάκρυνσης από την υπηρεσία προσώπων τα οποία επαναπροσλαμβάνονται μετά την απόλυσή τους από κρατική υπηρεσία, βάσει του Ν 57/78. Διαπιστώνεται ότι κανένας από τους τρεις νόμους που αποτελούν το αντικείμενο των Αναφορών 2/93, 3/93 και 4/93, δεν αντιβαίνει οποιαδήποτε διάταξη του Συντάγματος, ούτε αντίκειται στην αρχή της διάκρισης των Εξουσιών.

ΑΝΑΦΟΡΑ 1/94: Κρίνουμε ότι -

(α) Η επιφύλαξη στο Άρθρο 3, καθώς και

(β) το εδάφιο 4 του Άρθρου 5 του περί Προϋπολογισμού Νόμου του 1994,

- 5 αντίκεινται προς τα Άρθρα 54 και 61 του Συντάγματος που καθορίζουν αντίστοιχα το πεδίο λειτουργίας της Νομοθετικής και Εκτελεστικής Εξουσίας και παραβιάζουν την αρχή της διάκρισης των Εξουσιών.

10 Η ψήφιση του Προϋπολογισμού αποτελεί αρμοδιότητα της Βουλής των Αντιπροσώπων. Οι συνταγματικές διατάξεις που αφορούν την προετοιμασία και την κατάθεση του Προϋπολογισμού, δεν περιορίζουν τις εξουσίες της Βουλής ως προς τη ψήφιση ή την καταψήφιση κονδυλίων του Προϋπολογισμού· αποκλείονται όμως στην περίπτωση 15 του Προϋπολογισμού, όπως και στην περίπτωση κάθε νόμου, ρυθμίσεις που σκοπούν να προκαθορίσουν διοικητική ενέργεια και τον τρόπο άσκησής της ή τον περιορισμό του πεδίου της Εκτελεστικής λειτουργίας. Με την επιφύλαξη του Άρθρου 3, σκοπείται ο αποκλεισμός -

20 (α) του διορισμού,

(β) του επαναδιορισμού,

(γ) της επαναπρόσληψης ατόμων στη δημόσια υπηρεσία, καθώς και,

25 (δ) η απόλυση συγκεκριμένων ατόμων από την κρατική υπηρεσία με την κατάργηση από τη Βουλή των θέσεων που κατέχουν.

Όλες οι πιο πάνω λειτουργίες συνιστούν Εκτελεστική λειτουργία που ανάγεται αποκλειστικά στη σφαίρα της Εκτελεστικής Εξουσίας.

Ο καθορισμός του αριθμού των θέσεων του δημοσίου αποτελεί αρμοδιότητα της Βουλής. Η πλήρωση των θέσεων που εγκρίνονται αποτελεί αρμοδιότητα της Εκτελεστικής Εξουσίας, η άσκηση της οποίας υπόκειται στο δικαστικό αναθεωρητικό έλεγχο που καθιερώνει το Άρθρο 146 του Συντάγματος. Και με το εδάφιο 4 του Άρθρου 5 του περί Προϋπολογισμού Νόμου του 1994, επιδιώκεται η αυξομείωση των θέσεων στην κρατική υπηρεσία, ανάλογα με το ποιος, ως αποτέλεσμα της ενάσκησης διοικητικής λειτουργίας, κατέχει τις θέσεις· για τους ίδιους λόγους όπως και η επιφύλαξη στο Άρθρο 3, το εδάφιο 4 του Άρθρου 5 κρίνεται αντισυνταγματικό.

Τόσο η επιφύλαξη του Άρθρου 3, όσο και το εδάφιο 4 του Άρθρου 5 του Προϋπολογισμού, διαχωρίζονται από το υπόλοιπο μέρος των Άρθρων 3 και 5, αντίστοιχα, και επομένως η κρίση για την αντισυνταγματικότητά τους αφήνει ανεπηρεάστο το υπόλοιπο μέρος του περί Προϋπολογισμού Νόμου του 1994 που μπορεί να εκδοθεί χωρίς την επιφύλαξη στο Άρθρο 3 και το εδάφιο 4 του Άρθρου 5.

Ενόψει των ανωτέρω, γνωματεύουμε ότι -

(1) Η απόφαση της Βουλής των Αντιπροσώπων της 13/5/93, που αποτελεί το αντικείμενο της Αναφοράς 1/93 (επισυνάπτεται), είναι αντισυνταγματική επειδή αντίκειται προς τα Άρθρα 54 και 61 του Συντάγματος, παραβιάζει την αρχή της διάκρισης των Εξουσιών και δε δύναται να εκδοθεί.

(2) Ο περί Στοιχειώδους Εκπαιδεύσεως (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1993, που αποτελεί το αντικείμενο της Αναφοράς 2/93 (επισυνάπτεται), δεν ευρίσκεται σε αντίθεση ή ασυμφωνία προς οποιαδήποτε διάταξη του Συντάγματος, και δύναται να εκδοθεί.

(3) Ο περί Συντάξεων Καθηγητών (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1993, που αποτελεί το αντικείμενο της Αναφοράς 3/93 (επισυνάπτεται), δεν ευρίσκεται σε αντίθεση ή ασυμφωνία προς οποιαδήποτε διάταξη του Συντάγ-

ματος, και δύναται να εκδοθεί.

- (4) Ο περί Συντάξεων (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1993, που αποτελεί το αντικείμενο της Αναφοράς 4/93 (επισυνάπτεται), δεν ευρίσκεται σε αντίθεση ή ασυμφωνία προς οποιαδήποτε διάταξη του Συντάγματος, και δύναται να εκδοθεί.

(5) (α) Η επιφύλαξη στο Άρθρο 3 και,

(β) το εδάφιο 4 του Άρθρου 5 του περί Προϋπολογισμού Νόμου του 1994,

- 10 που αποτελούν το αντικείμενο της Αναφοράς 1/94 (επισυνάπτονται), ευρίσκονται σε αντίθεση προς τα Άρθρα 54 και 61 του Συντάγματος, παραβιάζουν την αρχή της διακρίσεως των Εξουσιών, και δε δύναται να εκδοθούν. Το υπόλοιπο μέρος του περί Προϋπολογισμού Νόμου του 15 1994, διαχωρίζεται και δύναται να εκδοθεί.

Αναφορά 1/93.

- ΠΙΚΗΣ, Δ. : Οι λόγοι που παρέχονται πιο κάτω στην απόφασή μου, αποτελούν συμπλήρωση του σκεπτικού της πλειοψηφίας και αντανακλούν, εκτός από τις δικές μου 20 απόψεις, και τις απόψεις των Δικαστών -

ΚΟΥΡΡΗ, ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ, ΧΑΤΖΗΤΣΑΓΓΑΡΗ, ΠΟΓΙΑΤΖΗ, ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΗ, ΝΙΚΗΤΑ, ΑΡΤΕΜΗ και ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗ.

- ΠΙΚΗΣ, Δ. : Στην απόφαση της 28/2/94 (κοινή απόφαση για την κρίση των Αναφορών 1/93, 2/93, 3/93, 4/93 και 1/94) εξηγούνται οι βασικοί λόγοι για τους οποίους η απόφαση της Βουλής των Αντιπροσώπων της 13/5/93, με την οποία το σώμα κάλεσε την κυβέρνηση να αναιρέσει την απόφασή της για την ανάκληση της απόλυσης 62 κρατικών υπαλλήλων, προσέκρουε στο Σύνταγμα (Άρθρο 54 30

και 61 του Συντάγματος) και συνιστούσε παραβίαση της αρχής της διάκρισης των Εξουσιών και, για το λόγο αυτό, δεν μπορούσε να εκδοθεί.

Πιο κάτω παραθέτουμε τους λόγους οι οποίοι ολοκληρώνουν την αιτιολογία της απόφασής μας :

5

(1) Ο όρος "απόφαση", σε αντίθεση με τον όρο "νόμος" [Άρθρο 186.1(α)], δεν προσδιορίζεται στο Σύνταγμα.

(2) Η απόφαση του Ανωτάτου Δικαστηρίου στην *Πρόεδρος της Δημοκρατίας ν. Βουλής των Αντιπροσώπων* (1985) 3 C.L.R. 1429 (Αναφορά 1/85), ρίχνει φως ως προς τη σημασία του όρου "απόφαση" για τους σκοπούς των Άρθρων 52 και 140 του Συντάγματος. Το αντικείμενο της Αναφοράς ήταν η συνταγματικότητα της απόφασης που λήφθηκε από τη Βουλή (κατά πλειοψηφία), με την οποία εκαλείτο ο τότε Πρόεδρος της Δημοκρατίας να παραιτηθεί από το αξίωμά του και να προχωρήσει στην προκήρυξη Προεδρικών εκλογών σε περίπτωση μη συμμόρφωσής του με φήμισμα της Βουλής των Αντιπροσώπων για το Κυπριακό. Η πλειοψηφία του Ανωτάτου Δικαστηρίου έκρινε ότι η απόφαση δεν μπορούσε να εκδοθεί για το λόγο και μόνο ότι το αντικείμενό της αφορούσε τους χειρισμούς του κυπριακού και ως εκ της φύσεώς της συνιστούσε θέμα έξω από τα πλαίσια του Συντάγματος. Συνάγεται ότι η μη έκδοση της απόφασης οφειλόταν αποκλειστικά στο περιεχόμενό της, δηλαδή τον εξωσυνταγματικό χαρακτήρα του αντικειμένου της και όχι στη φύση της ως απόφασης της Βουλής των Αντιπροσώπων. Η μειοψηφία του Ανωτάτου Δικαστηρίου έκρινε ότι με την απόφαση και την παραπομπή της προς έκδοση, εσκοπείτο η γένεση δικαιωμάτων και υποχρεώσεων και, επομένως, με την Αναφορά της στο Ανώτατο Δικαστήριο ετίθετο προς διερεύνηση η συνταγματικότητά της. Και κρίθηκε όντως αντισυνταγματική από τη μειοψηφία επειδή προσέκρουε στην αρχή της διάκρισης των Εξουσιών και ερχόταν σε αντίθεση με τις πρό-

10

15

20

25

30

νοίες του Συντάγματος που ρυθμίζουν τα της κενώσεως του αξιώματος του Προέδρου της Δημοκρατίας και της προκήρυξης πρόωρων Προεδρικών εκλογών.

5 (3) Το Άρθρο 52 του Συντάγματος δε θέτει οποιοδήποτε περιορισμό ως προς τη φύση των αποφάσεων που μπορεί να αποσταλούν από τη Βουλή των Αντιπροσώπων στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας για έκδοση, ούτε αναγνωρίζει οποιαδήποτε διακριτική ευχέρεια στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας να μη προβεί στην έκδοση απόφασης ή
10 νόμου, η οποία του αποστέλλεται από τη Βουλή για το σκοπό αυτό.

(4) Το Άρθρο 82 του Συντάγματος καθιστά τη δημοσίευση των νόμων και αποφάσεων της Βουλής στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας την αφετηρία της
15 ισχύος τους, εκτός εάν ορίζεται διάφορος ημερομηνία στον ίδιο το νόμο ή την απόφαση.

(5) Το Άρθρο 140 δε θέτει οποιοδήποτε περιορισμό ως προς τη φύση της απόφασης που μπορεί να αποτελέσει το αντικείμενο Αναφοράς· αντίθετα, οι διατάξεις του θεμελιώνουν καθήκον για τη διερεύνηση της συνταγματικότητας κάθε απόφασης η οποία αναφέρεται από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας στο Ανώτατο Δικαστήριο.
20

(6) Μόνο όπου το κείμενο το οποίο αποστέλλεται από τη Βουλή των Αντιπροσώπων στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας δε συνιστά νόμο ή απόφαση, δεν εγείρεται θέμα προς έκδοση βάσει του Άρθρου 52. Στην *Πρόεδρος της Δημοκρατίας ν. Βουλής των Αντιπροσώπων (1986) 3 Α.Α.Δ. 1159 (Αναφορά 13/85)*, κρίθηκε ότι δεν ετίθετο θέμα έκδοσης δευτερογενούς νομοθεσίας η οποία δε συνιστούσε ούτε νόμο ούτε απόφαση της Βουλής.
25
30

(7) Ό,τι αποστέλλεται στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας προς έκδοση και συνιστά νόμο ή απόφαση, με την καθιε-

ρωμένη έννοια του όρου, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας υποχρεούται να προβεί στην έκδοσή του εκτός αν αναφέρει το θέμα στο Ανώτατο Δικαστήριο βάσει του Άρθρου 140 του Συντάγματος, οπότεν το Ανώτατο Δικαστήριο γνωματεύει κατά πόσο η απόφαση βρίσκεται σε αντίθεση ή είναι ασύμφωνη με τα άρθρα του Συντάγματος που προσδιορίζονται στην Αναφορά και την αρχή της διάκρισης των Εξουσιών. 5

Αναφορές 2/93, 3/93 και 4/93.

ΠΙΚΗΣ, Δ. : Οι λόγοι που παρέχονται πιο κάτω στην απόφασή μου, αποτελούν συμπλήρωση του σκεπτικού της πλειοψηφίας και αντανακλούν, εκτός από τις δικές μου απόψεις, και τις απόψεις των Δικαστών - 10

ΚΟΥΡΡΗ, ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ, ΧΑΤΖΗΤΣΑΓΓΑΡΗ, ΠΟΓΙΑΤΖΗ, ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΗ, ΝΙΚΗΤΑ, ΑΡΤΕΜΗ και ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗ. 15

ΠΙΚΗΣ, Δ. : Στην απόφασή μας της 28/2/94, είχαμε εκθέσει συνοπτικά τους λόγους για τους οποίους κατά την κρίση μας οι νόμοι οι οποίοι αποτελούν το αντικείμενο των Αναφορών 2/93, 3/93 και 4/93, δεν προσκρούουν σε οποιαδήποτε διάταξη του Συντάγματος και δεν παραβιάζουν την αρχή της διάκρισης των Εξουσιών, οπότεν οι νόμοι εκδίδονται σύμφωνα με τις διατάξεις του Άρθρου 140.3 του Συντάγματος. 20

Πιο κάτω εκθέτουμε τους λόγους οι οποίοι ολοκληρώνουν την αιτιολογία της απόφασης της 28/2/94 σε σχέση με τους προαναφερθέντες νόμους : 25

(1) Οι τρεις νόμοι έχουν ως κοινό αντικείμενο τη ρύθμιση των συνεπειών επαναπρόσληψης στην κρατική υπηρεσία υπαλλήλων που απολύθηκαν βάσει του Ν 57/78. Προβλέπεται ότι για όσο χρόνο τελούσαν εκτός υπηρε- 30

σίας, η χρονική εκείνη περίοδος δε θα λογίζεται για σκοπούς σύνταξης ή παροχής οποιωνδήποτε άλλων ωφελημάτων, ούτε θα υπολογίζεται για σκοπούς αρχαιότητας.

5 Η ρύθμιση των συνεπειών από την απουσία κρατικών λειτουργιών από την υπηρεσία, συνιστά θέμα το οποίο εκ της φύσεώς του ανάγεται στη Νομοθετική Εξουσία. Επομένως η ρύθμισή του δε συνιστά με κανένα μέτρο επέμβαση στον τομέα των αρμοδιοτήτων της Εκτελεστικής Εξουσίας.

10 (2) Η νομολογία του Ανωτάτου Δικαστηρίου διευκρινίζει ότι η Νομοθετική Εξουσία ασκείται τόσο σε σχέση με θέματα γενικής, όσο και σε σχέση με θέματα ειδικής φύσεως [βλ. *Πρόεδρος της Δημοκρατίας ν. Βουλής των Αντιπροσώπων* (1985) 3 C.L.R. 2127 (Αναφορά 2/85)]. Ο ισχυρισμός ότι το αντικείμενο των τριών νόμων εμπεριέχει στοιχεία διοικητικής ενέργειας, δεν ευρίσκει έρεισμα στο κείμενο της νομοθεσίας· επομένως, όπως έχουμε ήδη διαπιστώσει, κανένας από τους τρεις νόμους δεν εξέρχεται του πεδίου της νομοθετικής λειτουργίας, ούτε παραβιάζει
20 την αρχή της διάκρισης των Εξουσιών.

Αναφορά 1/94.

ΠΙΚΗΣ, Δ. : Το κείμενο που ακολουθεί αντανακλά, εκτός από τη δική μου απόφαση και θέσεις, και την απόφαση και θέσεις των Δικαστών -

25 ΚΟΥΡΡΗ, ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ, ΧΑΤΖΗΤΣΑΓΓΑΡΗ, ΠΟΓΙΑΤΖΗ, ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΗ, ΝΙΚΗΤΑ, ΑΡΤΕΜΗ και ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗ.

30 ΠΙΚΗΣ, Δ. : Στις 28/2/94, γνωματεύσαμε για τη συνταγματικότητα του μέρους του περί Προϋπολογισμού Νόμου του 1994, που αποτέλεσε το αντικείμενο της Αναφοράς 1/94. Στην απόφασή μας εξηγήσαμε συνοπτικά τους λόγους

που στοιχειοθετούν τη γνωμάτευσή μας, ότι οι επίμαχες διατάξεις του Προϋπολογισμού αντίκεινται προς τα Άρθρα 61 και 54 του Συντάγματος και παραβιάζουν την αρχή της διάκρισης των Εξουσιών και δεν μπορούν να εκδοθούν. Επίσης διαπιστώσαμε ότι οι αντισυνταγματικές πρόνοιες διαχωρίζονται από το υπόλοιπο μέρος του περί Προϋπολογισμού Νόμου του 1994, το οποίο μπορούσε να εκδοθεί. 5

Πιο κάτω παραθέτουμε τους λόγους που ολοκληρώνουν το σκεπτικό της απόφασής μας της 28/2/94:

(1) Ο όρος "νόμος", όπου απαντάται στο Σύνταγμα, εκτός εάν άλλως ορίζεται ή εξυπακούεται από την αλληλουχία χρήσης του όρου "νόμος", σημαίνει νόμο της Δημοκρατίας - Άρθρο 186.1(α) του Συντάγματος. 10

(2) Ο Προϋπολογισμός εγκρίνεται από τη Βουλή με τον ίδιο τρόπο όπως και κάθε άλλος νόμος της Δημοκρατίας, με τη ψήφισή του από το σώμα. 15

(3) Στην *Πρόεδρος της Δημοκρατίας ν. Βουλής των Αντιπροσώπων* (1985) 3 C.L.R. 2789 (Αναφορά 7/85), αποφασίστηκε ότι είναι δυνατή η τροποποίηση του Προϋπολογισμού στο πλαίσιο της άσκησης της νομοθετικής εξουσίας της Βουλής των Αντιπροσώπων που παρέχεται από το Άρθρο 61 του Συντάγματος. Στην ίδια απόφαση επισημαίνεται ότι η τροποποίηση του Προϋπολογισμού μέσα στα πλαίσια του Άρθρου 61, "έχει γίνει επανειλημμένα στο παρελθόν". 20 25

(4) Στη *Δημοκρατία ν. Μαυρομάτη και Άλλου* (1991) 3 Α.Α.Δ. 543, απόφαση Ολομέλειας), αποφασίστηκε ότι ο Προϋπολογισμός "... αποτελεί νόμο στην Κύπρο που μπορεί να επιφέρει αλλαγές σε άλλους νόμους" (σ. 9 της απόφασης). 30

Ο Προϋπολογισμός συνιστά όντως νόμο για τους σκοπούς έκδοσής του βάσει του Άρθρου 52 του Συντάγματος και για την κρίση της συνταγματικότητάς του βάσει του Άρθρου 140 του Συντάγματος.

Αναφορά 1/93.

Γ Ν Ω Μ Α Τ Ε Υ Σ Η (του Προέδρου του Δικαστηρίου, κ. Α. Λοΐζου, και των Δικαστών Δ. Δημητριάδη, Δ.Γ. Στυλιανίδη και Χρ. Αρτεμίδη)

- 5 Α. ΛΟΙΖΟΥ, Π.: Στις 19 Μαΐου, 1993, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας καταχώρισε, δυνάμει του Άρθρου 140 του Συντάγματος, την παρούσα Αναφορά στο Ανώτατο Δικαστήριο για Γνωμάτευση κατά πόσο η Απόφαση της Βουλής των Αντιπροσώπων, με ημερομηνία 13 Μαΐου, 1993,
- 10 που καλεί την Κυβέρνηση να αναιρέσει αμέσως την Απόφασή της για επαναπρόσληψη των 62 δημοσίων υπαλλήλων και λειτουργών που παύθηκαν για ενέργειες σχετιζόμενες με το πραξικόπημα, μια απόφαση που απορρίπτεται από την πλειοψηφία του λαού και των Μελών του Σώματος, βρίσκεται σε αντίθεση και είναι ασύμφωνη με τις διατάξεις των Άρθρων 46, 52, 54, 61, 78.1 και 179 του Συντάγματος της Κυπριακής Δημοκρατίας και με την Αρχή του Διαχωρισμού των Εξουσιών που διέπει το Σύνταγμα της Κυπριακής Δημοκρατίας.
- 15
- 20 Το Ανώτατο Δικαστήριο στην Αναφορά 1/85 - Πρόεδρος της Δημοκρατίας ν. Βουλής των Αντιπροσώπων (1985) 3 Α.Α.Δ. 1429 - είπε τα εξής στη σελ. 1431:-

"(4) Το Δικαστήριο δύναται να ασκεί τη δικαιοδοσία του δυνάμει του άρθρου 140 του Συντάγματος μόνο εν

25 σχέσει με νόμους ή αποφάσεις της Βουλής των Αντιπροσώπων οι οποίες είναι δυνατόν να εκδοθούν με δημοσίευση στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας δυνάμει του Άρθρου 52 του Συντάγματος, και αυτό συνάγεται σαφώς από τις πρόνοιες της παραγράφου 1

30 του Άρθρου 140, οι οποίες πρέπει να ερμηνευθούν μαζί με το Άρθρο 52, όπως επίσης και από τις πρόνοιες της παραγράφου 3 του Άρθρου 140.

(5) Συνεπώς μόνο νόμος ή απόφαση της Βουλής των Αντιπροσώπων η οποία είναι δυνατό να εκδοθεί δυνάμει του ανωτέρω Άρθρου 52 δύναται να αναφερθεί από

35

τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας στο Δικαστήριο δυνάμει του Άρθρου 140, και εάν το Δικαστήριο αποφανθεί ότι οιοσδήποτε νόμος ή απόφαση της Βουλής των Αντιπροσώπων δεν είναι δυνατό να εκδοθεί από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας δυνάμει του εν λόγω Άρθρου 52 τότε το Δικαστήριο δεν γνωματεύει κατά πόσο ο νόμος ή η απόφαση ευρίσκεται σε αντίθεση ή είναι ασύμφωνη με οποιαδήποτε άλλη διάταξη του Συντάγματος." 5

Έχουμε τη γνώμη πως το περιεχόμενο της απόφασης της Βουλής, αντικείμενο της παρούσας Αναφοράς, δεν εμπίπτει στους όρους "νόμος ή απόφαση", που απαντώνται στο Άρθρο 140 του Συντάγματος, και, επομένως, αυτή δεν μπορεί να είναι αντικείμενο αναφοράς στο Ανώτατο Δικαστήριο, γιατί δεν υποχρεούται ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας να την εκδώσει βάσει του Άρθρου 52 του Συντάγματος. 15

Η παρούσα Γνωμάτευση κοινοποιείται, σύμφωνα με το Άρθρο 140.2 του Συντάγματος, στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας και στη Βουλή των Αντιπροσώπων.

Αναφορά 2/93.

20

Γ Ν Ω Μ Α Τ Ε Υ Σ Η (του Προέδρου του Δικαστηρίου, κ. Α. Λοΐζου, και των Δικαστών Δ. Δημητριάδη, Δ.Γ. Στυλιανίδη και Χρ. Αρτεμίδα)

Α. ΛΟΙΖΟΥ, Π.: Ο περί Στοιχειώδους Εκπαιδύσεως (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1993 ρυθμίζει τη συνταξιοδοτική κατάσταση, την αρχαιότητα και την καταβολή οποιουδήποτε άλλου ωφελήματος ή αποζημίωσης δασκάλου, ο οποίος απολύθηκε δυνάμει των διατάξεων του περί Αναστολής της Διαδικασίας της Προνοουμένης υπό των περί Ωρισμένων Πειθαρχικών Παραπτωμάτων (Διεξαγωγή Ερεύνης και Εκδίκασις) Νόμων του 1977 έως 1978, Νόμου του 1978, σε περίπτωση επαναπρόσληψής του, κατά τη χρονική περίοδο κατά την οποία ο εν λόγω δάσκαλος διατελούσε εκτός υπηρεσίας. 25 30

- Το θέμα αυτό βρίσκεται μέσα στις εξουσίες της Βουλής των Αντιπροσώπων και ο υπό εξέταση Νόμος δεν είναι αντίθετος ή ασύμφωνος με τα Άρθρα 23, 35, 54, 61 και 179 του Συντάγματος ή με την Αρχή του Διαχωρισμού των
- 5 Εξουσιών και, ως εκ τούτου, δεν είναι αντισυνταγματικός.

Η παρούσα Γνωμάτευση κοινοποιείται, σύμφωνα με το Άρθρο 140.2 του Συντάγματος, στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας και στη Βουλή των Αντιπροσώπων.

10 Αναφορά 3/93.

Γ Ν Ω Μ Α Τ Ε Υ Σ Η (του Προέδρου του Δικαστηρίου, κ. Α. Λοΐζου, και των Δικαστών Δ. Δημητριάδη, Δ.Γ. Στυλιανίδη και Χρ. Αρτεμίδη)

- Α. ΛΟΙΖΟΥ, Π.: Ο περί Συντάξεων Καθηγητών (Τρο-
- 15 ποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1993 ρυθμίζει τη συνταξιοδοτική κατάσταση, την αρχαιότητα και την καταβολή οποιουδήποτε άλλου ωφελήματος ή αποζημίωσης καθηγητή, ο οποίος απολύθηκε δυνάμει των διατάξεων του περί Αναστολής της Διαδικασίας της Προνοουμένης υπό των
- 20 περί Ωρισμένων Πειθαρχικών Παραπτωμάτων (Διεξαγωγή Ερεύνης και Εκδίκασις) Νόμων του 1977 έως 1978, Νόμου του 1978, σε περίπτωση επαναπρόσληψής του, κατά τη χρονική περίοδο κατά την οποία ο εν λόγω καθηγητής διατελούσε εκτός υπηρεσίας.

- 25 Το θέμα αυτό βρίσκεται μέσα στις εξουσίες της Βουλής των Αντιπροσώπων και ο υπό εξέταση Νόμος δεν είναι αντίθετος ή ασύμφωνος με τα Άρθρα 23, 35, 54, 61 και 179 του Συντάγματος ή με την Αρχή του Διαχωρισμού των Εξουσιών και, ως εκ τούτου, δεν είναι αντισυνταγματι-
- 30 κός.

Η παρούσα Γνωμάτευση κοινοποιείται, σύμφωνα με το Άρθρο 140.2 του Συντάγματος, στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας και στη Βουλή των Αντιπροσώπων.

Αναφορά 4/93.

ΓΝΩΜΑΤΕΥΣΗ (του Προέδρου του Δικαστηρίου, κ. Α. Λοϊζου, και των Δικαστών Δ. Δημητριάδη, Δ.Γ. Στυλιανίδη και Χρ. Αρτεμίδη)

Α. ΛΟΙΖΟΥ, Π.: Ο περί Συντάξεων (Τροποποιητικός) 5
(Αρ. 2) Νόμος του 1993 ρυθμίζει τη συνταξιοδοτική κατά-
σταση, την αρχαιότητα και την καταβολή οποιουδήποτε
άλλου ωφελήματος ή αποζημίωσης οποιουδήποτε προσώ-
που, το οποίο απολύθηκε δυνάμει των διατάξεων του περί
Αναστολής της Διαδικασίας της Προνουμένης υπό των 10
περί Ωρισμένων Πειθαρχικών Παραπτωμάτων (Διεξαγω-
γή Ερεύνης και Εκδίκασις) Νόμων του 1977 έως 1978,
Νόμου του 1978, σε περίπτωση επαναπρόσληψής του,
κατά τη χρονική περίοδο κατά την οποία το εν λόγω πρό-
σωπο διατελούσε εκτός υπηρεσίας. 15

Το θέμα αυτό βρίσκεται μέσα στις εξουσίες της Βουλής
των Αντιπροσώπων και ο υπό εξέταση Νόμος δεν είναι
αντίθετος ή ασύμφωνος με τα Άρθρα 23, 35, 54, 61 και
179 του Συντάγματος ή με την Αρχή του Διαχωρισμού των 20
Εξουσιών και, ως εκ τούτου, δεν είναι αντισυνταγματι-
κός.

Η παρούσα Γνωμάτευση κοινοποιείται, σύμφωνα με το
Άρθρο 140.2 του Συντάγματος, στον Πρόεδρο της Δημο-
κρατίας και στη Βουλή των Αντιπροσώπων.

Αναφορά 1/94.

25

Γ Ν Ω Μ Α Τ Ε Υ Σ Η (του Προέδρου του Δικαστη-
ρίου, κ. Α. Λοϊζου, και των Δικαστών Δ. Δημητριάδη, Δ.Γ.
Στυλιανίδη και Χρ. Αρτεμίδη)

Α. ΛΟΙΖΟΥ, Π.: Η διαφωνία μας με την προσέγγιση
της πλειοψηφίας του Δικαστηρίου έγκειται στο ότι οι αρ- 30
μοδιότητες της Βουλής των Αντιπροσώπων περιορίζονται
μόνο όπως ρητά καθορίζεται στο Σύνταγμα. Στην προκει-
μένη περίπτωση, η Βουλή άσκησε την εξουσία της αυστη-

ρά μέσα στα πλαίσια του Συντάγματος, ανεξάρτητα από τη νομοτεχνική διατύπωση της υπό εξέταση διάταξης.

Σύμφωνα με το Άρθρο 81 του Συντάγματος, ο Προϋπολογισμός της Δημοκρατίας κατατίθεται στη Βουλή των
5 Αντιπροσώπων και ψηφίζεται από αυτή. Η δεύτερη παράγραφος του Άρθρου προβλέπει πως μέσα σε τρεις μήνες από τη λήξη του οικονομικού έτους κατατίθεται στη Βουλή των Αντιπροσώπων για έγκριση ο τελικός απολογισμός.

10 Ο Προϋπολογισμός που προβλέπει τις δαπάνες και τα έσοδα της Πολιτείας τυγχάνει της επεξεργασίας του Υπουργικού Συμβουλίου, βάσει του Άρθρου 54(η) του Συντάγματος, και κατατίθεται στη Βουλή για ψήφιση. Το Υπουργικό Συμβούλιο δεν έχει καμιά άλλη αρμοδιότητα
15 στο θέμα, παρά μόνο αυτή που του αποδίδει η πιο πάνω συνταγματική διάταξη.

Είναι η Βουλή που έχει εξουσία να ψηφίζει τον Προϋπολογισμό και, μέσα στην άσκηση αυτής της αρμοδιότητας, δικαιούται να μειώσει οποιοδήποτε κονδύλι. Ο μόνος
20 περιορισμός, που ρητά επιβάλλει το Σύνταγμα και που αφορά τη Βουλή, βρίσκεται στο Άρθρο 80, που προνοεί πως καμιά πρόταση νόμου που συνεπάγεται αύξηση των υπό του Προϋπολογισμού προβλεπομένων εξόδων δύναται να υποβληθεί από βουλευτή.

25 Η επιφύλαξη στο Άρθρο (3) και το εδάφιο (4) του Άρθρου (5) στον περί Προϋπολογισμού Νόμο του 1994, αντικείμενο της παρούσας Αναφοράς, βρίσκεται εξ ολοκλήρου μέσα στα πλαίσια των συνταγματικών αρμοδιοτήτων της Βουλής.

30 Με αυτά μειώνονται οι δαπάνες της Πολιτείας που αφορούν την πίστωση για θέσεις που προορίζονται για άτομα που απολύθηκαν από τις Κρατικές Λειτουργίες σύμφωνα με τις διατάξεις του περί Αναστολής της Διαδικασίας της Προνοουμένης υπό των περί Ωρισμένων Πει-
35 θαρχικών Παραπτωμάτων (Διεξαγωγή Ερεύνες και Εκδί-

Α. Λοΐζου, Π. Πρόεδρος Δημοκρατίας ν. Βουλής Αντ. (Αρ.3) (1994)
κασις) Νόμων του 1977 έως 1978, Νόμου του 1978.

Η λεκτική διατύπωση, με την οποία η Νομοθετική Εξουσία εκδηλώνει τη βούλησή της για μείωση της σχετικής πίστωσης, είναι αποτέλεσμα της μεθόδου που χρησιμοποιήθηκε για τη συμπερίληψη του σχετικού κονδυλίου στον Προϋπολογισμό. 5

Η Βουλή των Αντιπροσώπων, όχι μόνο δεν υπεισήλθε σε οποιαδήποτε αρμοδιότητα της Εκτελεστικής Εξουσίας, αλλά, αντίθετα, λειτούργησε αυστηρά μέσα στα πλαίσια της εξουσίας που της αποδίδει το Σύνταγμα. 10

Η παρούσα Γνωμάτευση κοινοποιείται, σύμφωνα με το Άρθρο 140.2 του Συντάγματος, στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας και στη Βουλή των Αντιπροσώπων.

Γνωματεύσεις ως ανωτέρω.

Α Π Ο Φ Α Σ Η

Η Βουλή των Αντιπροσώπων αποφασίζει :-

- 5 1) Θεωρεί την Απόφαση της Κυβέρνησης για επανα-
πρόσληψη των 62 δημοσίων υπαλλήλων και λει-
τουργιών που παύθηκαν για ενέργειες σχετιζόμενες
με το Πραξικόπημα ως προκλητική και απαράδε-
κτη.
- 10 2) Αυτή η ενέργεια ισοδυναμεί με έμμεση δικαίωση του
πραξικοπήματος και προκαλεί τα αισθήματα του
λαού.
- 15 3) Μετά την απόλυσή τους οι ενδιαφερόμενοι κατέφυ-
γαν στη δικαιοσύνη, η οποία απεφάνθη ότι δεν
υπήρχε νομικό κώλυμα για την απόλυσή τους και
ότι ο σχετικός Νόμος δεν έπασχε από αντισυνταγ-
ματικότητα.
- 20 4) Ακόμα και μετά τα νεότερα νομικά στοιχεία στα
οποία αναφέρεται η Απόφαση του Υπουργικού
Συμβουλίου, υπήρξε και νέα προσφυγή στη δικαιο-
σύνη, της οποίας την Απόφαση δεν ανέμενε η Κυ-
βέρνηση. Αντίθετα, έσπευσε να πάρει μια τέτοια
απόφαση χωρίς καν μελέτη για τα αποτελέσματα
και προεκτάσεις της ή για την πρακτική εφαρμογή
της ή για τα ωφελήματα που δωρίζονται στους
επηρεαζομένους.
- 25 5) Η Βουλή των Αντιπροσώπων καλεί την Κυβέρνηση
να αναιρέσει αμέσως την Απόφασή της, μια από-
φαση που απορρίπτεται από την πλειοψηφία του
Λαού και των Μελών του Σώματος.
- 30 6) Το επιχείρημα ότι οι υψηλά ιστάμενοι ένοχοι παρέ-
μειναν ατιμώρητοι και ότι ο Φάκελλος της Προδο-
σίας δεν άνοιξε στην Κύπρο δεν ευσταθεί. Η Κυ-
βέρνηση έχει κάθε ευχέρεια να το πράξει και η
Βουλή προθύμως θα ανταποκριθεί. Για τον σκοπό
αυτό η Βουλή καλεί την Κυβέρνηση να ανοίξει τον
35 Φάκελλο της Κύπρου.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ

ΝΟΜΟΣ ΠΟΥ ΤΡΟΠΟΠΟΙΕΙ ΤΟΥΣ ΠΕΡΙ ΣΤΟΙ-
ΧΕΙΩΔΟΥΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ ΝΟΜΟΥΣ

Συνολτικός τίτλος.	Η Βουλή των Αντιπροσώπων ψηφίζει ως ακολούθως:	5
21 του 1959		
19 του 1967		
62 του 1968	1. Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο	
69 του 1970	περί Στοιχειώδους Εκπαιδύσεως (Τροπο-	
20 του 1971	ποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 1993 και θα	
67 του 1973	διαβάζεται μαζί με τον περί Στοιχειώδους	
70 του 1975	Εκπαιδύσεως Νόμο (που στο εξής θα ανα-	10
41 του 1976	φέρεται ως "ο βασικός νόμος").	
36 του 1979		
38 του 1981		
26 του 1984		
4 του 1986		
33 του 1988		
63 του 1990		
35(I) του 1992		15
114(I) του		
1992		
45(I) του 1993		
Τροποποίηση του βασικού νόμου με την προσθήκη νέου άρθρου.	2. Ο βασικός νόμος τροποποιείται με την προσθήκη, μετά το άρθρο 64, του ακόλουθου νέου άρθρου:	20
Ο εκτός υπηρεσίας χρόνος δε θεωρείται συντάξιμος	65. Ανεξάρτητα από το τι προβλέπεται στο βασικό νόμο ή σε οποιοδήποτε άλλο νόμο, σε περίπτωση επαναπρόσληψης στην εκπαιδευτική υπηρεσία δασκάλου ο οποίος απολύθηκε δυνάμει των διατάξεων του περί Αναστολής της Διαδικασίας της Προνοούμενης υπό των περί Ωρισμένων	25
57 του 1978		30

- 5 Πειθαρχικών Παραπτωμάτων (Διεξαγωγή Ερεύνης και Εκδίκασις) Νόμων του 1977 έως 1988 Νόμου η χρονική περίοδος κατά την οποία ο εν λόγω δάσκαλος διάτελούσε εκτός υπηρεσίας δε θα λογίζεται για σκοπούς συντάξεως ή καθορισμού της διάρκειας προϋπηρεσίας ή αρχαιότητας ή
- 10 για σκοπούς καταβολής οποιουδήποτε άλλου ωφελήματος ή αποζημίωσης."
-

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ

ΝΟΜΟΣ ΠΟΥ ΤΡΟΠΟΠΟΙΕΙ ΤΟΥΣ ΠΕΡΙ ΣΥΝΤΑ-
ΞΕΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΩΝ ΝΟΜΟΥΣ

Συνοπτικός τίτλος.	Η Βουλή των Αντιπροσώπων ψηφίζει ως ακολούθως:	5
56 του 1967		
12 του 1970		
19 του 1971	1. Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο	
66 του 1973	περί Συντάξεων Καθηγητών (Τροποποιητι-	
43 του 1976	κός) (Αρ. 2) Νόμος του 1993 και θα διαβάζε-	
37 του 1979	ται μαζί με τους περί Συντάξεων Καθηγη-	
40 του 1981	τών Νόμους του 1967 μέχρι 1990 (που στο	10
24 του 1984	εξής θα αναφέρονται ως "ο βασικός νόμος")	
3 του 1986	και ο βασικός νόμος και ο παρών Νόμος θα	
34 του 1988	αναφέρονται μαζί ως οι περί Συντάξεων	
34(I) του 1992	Καθηγητών Νόμοι του 1967 μέχρι 1993.	15
111(I) του 1992		
44(I) του 1993		

Τροποποίηση του βασικού νόμου με την προσθήκη νέου άρθρου.	2. Ο βασικός νόμος τροποποιείται με την προσθήκη, αμέσως μετά το άρθρο 33, του ακόλουθου νέου άρθρου:	20
--	---	----

"Ο εκτός υπηρεσίας χρόνος δε θεωρείται συντάξιμος	34. Ανεξάρτητα από το τι προβλέπεται στο βασικό νόμο ή σε οποιοδήποτε άλλο νόμο, σε περίπτωση επαναπρόσληψης στην εκπαιδευτική υπηρεσία καθηγητή ο οποίος απολύθηκε δυνάμει των διατάξεων του περί Αναστολής της Διαδικασίας της Προνοούμενης υπό των περί Ωρισμένων Πειθαρχικών Παραπτωμάτων	25 30
---	---	----------

3 Α.Α.Δ. Πρόεδρος Δημοκρατίας ν. Βουλής Αντ. (Αρ.3) Πικίς, Δ.

5

10

(Διεξαγωγή Ερεύνης και Εκδίκα-
σις) Νόμων του 1977 έως 1988
Νόμου η χρονική περίοδος κατά
την οποία ο εν λόγω καθηγητής
διατελούσε εκτός υπηρεσίας δε
θα λογίζεται για σκοπούς συντά-
ξεως ή καθορισμού της διάρκειας
προϋπηρεσίας ή αρχαιότητας ή
για σκοπούς καταβολής οποιου-
δήποτε άλλου ωφελήματος ή
αποζημίωσης."

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ

ΝΟΜΟΣ ΠΟΥ ΤΡΟΠΟΠΟΙΕΙ ΤΟΥΣ ΠΕΡΙ ΣΥΝΤΑΞΕ-
ΩΝ ΝΟΜΟΥΣ

Συνοπτικός τίτλος. Κεφ. 311	Η Βουλή των Αντιπροσώπων ψηφίζει ως ακολούθως:	5
9 του 1967	1. Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο	
18 του 1967	περί Συντάξεων (Τροποποιητικός) (Αρ. 2)	
51 του 1968	Νόμος του 1993 και θα διαβάζεται μαζί με τον	
119 του 1968	περί Συντάξεων Νόμο (που στο εξής θα ανα-	
9 του 1971	φέρεται ως "ο βασικός νόμος").	10
65 του 1973		
42 του 1976		
38 του 1979		
2 του 1981		
39 του 1981		
25 του 1984		15
2 του 1986		
47 του 1987		
61 του 1990		
107 του 1990		
137 του 1991		20
33(I) του 1992		
112(I) του 1992		
43(I) του 1993.		25
Τροποποίηση του βασικού νόμου με την προσθήκη νέου άρθρου	2. Ο βασικός νόμος τροποποιείται με την προσθήκη σ' αυτό, αμέσως μετά το άρθρο 7Γ, του ακόλουθου νέου άρθρου:	
	7Δ. Ανεξάρτητα από το τι δια-	
	υπηρεσίας λαμβάνεται στο βασικό νόμο ή σε	30
	χρόνος δε οποιοδήποτε άλλο νόμο, σε περι-	
	θεωρείται πτώση επαναπρόσληψης στην κρα-	
	συντάξιμος τική υπηρεσία οποιοδήποτε προ-	
	57 του 1978, σώπου το οποίο απολύθηκε	

5 δυνάμει των διατάξεων του περί
Αναστολής της Διαδικασίας της
Προνοουμένης υπό των περί
Ωρισμένων Πειθαρχικών Παρα-
πτωμάτων (Διεξαγωγή Ερεύνης
και Εκδίκασις) Νόμων του 1977
έως 1988 Νόμου, η χρονική πε-
ρίοδος κατά την οποία το πρό-
σωπο αυτό διατελούσε εκτός
10 υπηρεσίας δε θα λογίζεται για
σκοπούς σύνταξης ή καθορισμού
της διάρκειας προϋπηρεσίας ή
αρχαιότητας ή για σκοπούς κατα-
βολής οποιουδήποτε άλλου ωφε-
15 λήματος ή αποζημίωσης.".

ΝΟΜΟΣ ΠΡΟΒΛΕΠΩΝ ΠΕΡΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ
ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΓΙΑ ΤΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΕΤΟΣ
ΠΟΥ ΛΗΓΕΙ ΣΤΙΣ ΤΡΙΑΝΤΑ ΜΙΑ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ ΤΟΥ
ΕΤΟΥΣ ΧΙΛΙΑ ΕΝΝΙΑΚΟΣΙΑ ΕΝΕΝΗΝΤΑ ΤΕΣΣΕΡΑ

ΕΠΕΙΔΗ με βάση την Πρώτη Παράγραφο του Άρθρου 167 του Συντάγματος έχει συσταχθεί ο Προϋπολογισμός της Δημοκρατίας για το οικονομικό έτος που λήγει στις 31 Δεκεμβρίου, 1994 και εγκριθεί από το Υπουργικό Συμβούλιο όπως προνοείται σ' αυτή. Προοίμιο 5 10

ΚΑΙ ΕΠΕΙΔΗ ποσό που δεν υπερβαίνει τα τριακόσια και τριάντα ένα εκατομμύρια, επτακόσιες και τριάντα τρεις χιλιάδες, πεντακόσιες και σαράντα πέντε λίρες πρέπει να βαρύνει το Πάγιο Ταμείο για τη χρήση των δώδεκα μηνών που λήγουν στις 31 Δεκεμβρίου, 1994 όπως προνοείται από το Σύνταγμα ή Νόμο. 15 20

ΚΑΙ ΕΠΕΙΔΗ είναι αναγκαία η πρόβλεψη για εκείνες τις δαπάνες της Κυβερνήσεως της Δημοκρατίας για το έτος που λήγει στις 31 Δεκεμβρίου, 1994 για τις οποίες δεν έχει ήδη γίνει πρόβλεψη ή δε θα γίνει τέτοια αργότερα από το Σύνταγμα ή οποιοδήποτε Νόμο. 25

ΚΑΙ ΕΠΕΙΔΗ περαιτέρω είναι αναγκαία η ίδρυση ορισμένων νέων θέσεων και η κατάργηση ορισμένων υφισταμένων. 30

Η Βουλή των Αντιπροσώπων ψηφίζει ως ακολούθως:

1. Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως ο Συνοπτικός τίτλος.
περί Προϋπολογισμού Νόμος του 1994.

2. Επιπρόσθετα με τα ποσά που έχουν ήδη προϋπολογισθεί νόμιμα για τη χρήση της Δημοκρατίας ή που θα προϋπολογισθούν αργότερα νόμιμα για τη χρήση αυτή και τα οποία θα βαρύνουν το Πάγιο Ταμείο της Δημοκρατίας, εγκρίνεται όπως διατεθεί από το Πάγιο Ταμείο της Δημοκρατίας και χρησιμοποιηθεί για τη χρήση των δώδεκα μηνών που λήγουν στις 31 Δεκεμβρίου, 1994, ποσό που δεν υπερβαίνει τα εξακόσια και εβδομήντα πέντε εκατομμύρια, τετρακόσιες και ογδόντα δύο χιλιάδες, επτακόσιες και ογδόντα οκτώ λίρες για κάλυψη των δαπανών της Κυβερνήσεως της Δημοκρατίας για την περίοδο αυτή.

Έγκριση πληρωμής από το Πάγιο Ταμείο ποσού £675,482.788 για τη χρήση του έτους που λήγει στις 31 Δεκεμβρίου, 1994.

3. Το ποσό που χορηγείται από το άρθρο 2 χορηγείται ως ειδικευμένη πίστωση για τις υπηρεσίες και τους σκοπούς που αναφέρονται στα Δελτία Δαπανών που περιλαμβάνονται στον Πρώτο Πίνακα.

Ειδίκευση των ποσών που θα δαπανηθούν. Πρώτος Πίνακας.

- Νοείται ότι η ως άνω πίστωση υπόκειται σε μείωση κατά το αντίστοιχο ποσό που αφορά τις θέσεις που προορίζονται για το διορισμό, επαναδιορισμό, επαναπρόσληψη ή που κατέχονται με οποιοδήποτε τρόπο από άτομα που απολύθηκαν με βάση τις διατάξεις του περί Αναστολής της Διαδικασίας της Προνοούμενης υπό των περί Ωρισμένων Πειθαρχικών Παραπτώματων (Διεξαγωγή Ερεύνης και Εκδίκασις) Νόμων του 1977 έως 1978 Νόμου.

- 4(1) Τηρουμένων των διατάξεων της πρώτης επιφυλάξεως, εφόσον το ολικό ποσό που θα δαπανηθεί για τις υπηρεσίες και σκοπούς που αναφέρονται και εξειδικεύονται αντίστοιχα κάτω από κάθε άρθρο στον Πρώτο Πίνακα δε θα υπερβεί το ολικό ποσό

Χρησιμοποίηση του περιουσιεύματος ορισμένων άρθρων κάτω από το ίδιο κεφάλαιο

που χορηγείται με τον παρόντα Νόμο, ως ειδικευμένη πίστωση για τις εν λόγω υπηρεσίες και σκοπούς αντίστοιχα, οποιοδήποτε περίσσευμα που προκύπτει από οποιοδήποτε άρθρο για τις εν λόγω υπηρεσίες και σκοπούς, είτε από την εξοικονόμηση δαπανών πάνω στο εν λόγω άρθρο είτε γιατί το ποσό που ψηφίστηκε για το εν λόγω άρθρο υπερβαίνει το ποσό που απαιτήθηκε και δαπανήθηκε με βάση τον παρόντα Νόμο, σε σχέση με το εν λόγω άρθρο, δύναται, με την έγκριση του Υπουργικού Συμβουλίου, να διατεθεί και δαπανηθεί για την κάλυψη ελλείμματος οποιοδήποτε ποσού που δαπανήθηκε πάνω σε οποιοδήποτε άλλο άρθρο του ίδιου κεφαλαίου του Πρώτου Πίνακα:

5

10

15

Νοείται ότι οποιαδήποτε εξοικονόμηση πάνω στα άρθρα 050, 100, 200 και 210 του κάθε κεφαλαίου του Πρώτου Πίνακα δε δύναται να διατεθεί και δαπανηθεί για κάλυψη του ελλείμματος οποιοδήποτε ποσού που δαπανήθηκε πάνω σε οποιοδήποτε των προαναφερόμενων άρθρων ή πάνω σε οποιοδήποτε άλλο άρθρο του ίδιου κεφαλαίου, αλλ' ούτε και οποιαδήποτε εξοικονόμηση πάνω σε οποιοδήποτε άλλο άρθρο του ίδιου κεφαλαίου δύναται να διατεθεί και δαπανηθεί για κάλυψη του ελλείμματος οποιοδήποτε από τα πιο πάνω αναφερόμενα άρθρα:

20

25

Νοείται περαιτέρω ότι οποιαδήποτε εξοικονόμηση από παράλειψη εκτελέσεως οποιασδήποτε υπηρεσίας ή σκοπού δε θα θεωρείται ως εξοικονόμηση για τους σκοπούς του άρθρου αυτού.

30

(2) Μέσα σε ένα μήνα από την έγκριση του Υπουργικού Συμβουλίου σύμφωνα με το εδάφιο (1) του άρθρου αυτού, θα κατατί-

35

5 θεται ενώπιον της Βουλής των Αντιπροσώπων έκθεση που να δεικνύει τις περιπτώσεις για τις οποίες δόθηκε τέτοια έγκριση και τις συνθήκες κάτω από τις οποίες αυτή χορηγήθηκε.

10 (3) Κάθε υπέρβαση κονδυλίων κατά παράβαση της διαδικασίας που προδιαγράφεται στα εδάφια (1) και (2) πιο πάνω θεωρείται ότι δεν έγινε νόμιμα και οι λειτουργοί που ασκούν έλεγχο πάνω στα κονδύλια από τα οποία έγινε η υπέρβαση καθίστανται προσωπικά υπεύθυνοι για κάθε υπέρβαση που διενεργήθηκε ή θα διενεργηθεί.

15 5(1) Στα Υπουργεία ή Τμήματα ή Ανεξάρτητα Γραφεία που ορίζονται στην πρώτη στήλη του Πρώτου Μέρους του Δεύτερου Πίνακα, ιδρύονται οι νέες θέσεις που ορίζονται στη δεύτερη στήλη του Μέρους τούτου, 20 ο αριθμός των οποίων αναφέρεται στην τρίτη στήλη του Μέρους τούτου και ο μισθός των οποίων εξειδικεύεται στην τέταρτη στήλη του Μέρους τούτου απέναντι από την κάθε θέση αντίστοιχα.

Ίδρυση και κατάργηση θέσεων. Δεύτερος Πίνακας, Πρώτο Μέρος.

25 (2) Κάθε διοριζόμενος σε οποιαδήποτε νέα θέση που ιδρύεται με βάση το άρθρο αυτό δυνατόν να υπαχθεί στο θεσμό της εναλλαξιμότητας αν και όταν ο νόμος ήθελε προνοήσει τούτο.

30 (3) Οι θέσεις που αναφέρονται στο Δεύτερο Μέρος του Δεύτερου Πίνακα καταργούνται.

Δεύτερος Πίνακας, Δεύτερο Μέρος.

(4) Οι θέσεις για τις οποίες μειώνονται ανάλογα οι πιστώσεις σύμφωνα με την επιφύλαξη του άρθρου 3, καταργούνται.